

doi ori in septemana: Joi-a si
sabo'a; era candu va pretinde im-
pateriilor, va esi de trei sau
de patru ori in septemana.

ulu de prenumeratiune,
pentru Austria:

intregu ..... 8 fl. v. a.
stato de anu ..... 4 fl. v. a.
arin ..... 2 fl. v. a.

pentru Romania si strainatate:

intregu ..... 12 fl. v. a.
stato de anu ..... 6 fl. v. a.

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. core-
spondinti ai nostri, si de a dreptulu la Re-
dactiune Stationgasse Nr. 1, unde
sunt a se adresá si corespondentiile, ce pri-
vescu Redactiunea, administratiunea sau
speditur'a; câte vor fi nefracate, nu se vor
primi, era cele anonime nu se vor publica

Pentru anunturi si alte comunicatiuni de
interesu privat — se raspunde câte 7 or.
pe linia; repetirile se facu cu pretiu sca-
diutu. Pretiulu timbrului câte 50 or. pen-
tru una data se antecipa.

Christosu a inviatu!"

Este diu'a candu astfelu se saluta
mii orientali, este diu'a, despre care
se dice, ca a facutu'o Domnulu, ca
se bucuramu si desfatamu intr'ine'a,
— suntemu convinsi, ca toti stimabili
ori ai nostri, cu o anima si cu o
ni vor raspunde:

"Adeveratu ca a inviatu!"

Dar — tare ne tememu, ca —
dintre ei vor cugeta intru sine:

Da, a inviatu; caci a potutu invia
iudaea, nainte de Unu mia optu sute
mii-a ani; astadi in sa — de ar ajunge
man'a domniloru nostri, judecatu si
umatu de ei, prin legile si uneltele
secur ca n'ar mai invia! —

Necasulu si amaratiunea — la ce
este nu aducu pre omu!

Da, intr'adeveru, deca ar fi vorb'a
unu omu, seu macar de sute seu mii de
ani, — da, intr'adeveru, spiritulu celu
si rafinatu alu celoru poterici de
di s'ar poté resbuna mai secur si
cumplitu; dar — candu este vor-
de

"dreptatii" si "Lumin'a cunosciintiei,"

atunci tota puterea celoru mari de
pamentu, este o nemic'a!

Din vechimea cea mai adunca, pan'
care ajunge istoria, si pana astadi
omu, ca cei mari de la putere, de con-
orbiti de putere, au perduu pre
din vedere si si-au substituitu pof-
si scopurile loru mici si proste, le-
oru celoru sublime si nestramutabili
providentiei, legiloru esprese prin
n'a necesitatiloru absolute; — ade-
lu in sa si dreptatea — pentru aceea
n'au peritu din lume.

Cu atatu mai pucinu va peri si pote
pera, de candu adeveratu fiu alu
Ddieu le-a rescumperatu cu sangele
a, ca morse pre cruce!

A resaritu "sorele dreptatii" si ni-a
sau "lumin'a cunosciintiei," si — nici
tile iadului nu vor mai face, ca se mai
ana acestu santu sore, cea petrun-
toria lumina.

Se facu incercari — da, si se vor
face asemenea — secli si secli; si la
in statulu nostru publicu, candu ni
impedeca cultura si ni se denega
pturile naturali inascute, totu ace-
se incerca; dar — fora folosu, pen-
ca — sunt fora binecuvantare de susu!
domnii ce incerca, in locu se profite,
tu meru perdu — din vedea si putere!

Caci: adeverulu supremu, revelatu
rescumperatu de Mantuitorulu prin
mnia cunosciintiei ce ni-au aprins'o,
ma asiá: toti smenii sunt dupa tipulu
asemenarea lui Ddieu, si — toti au
emenea dreptu d'a fi fericiti pre lume.

Cine astadi ar stinge acesta lumina
ar derima acestu adeveru sacru eternu,
s'ar face ne mai possibile societatea
menesca, ne mai possibile pre omu in-
ca captura rationabile; si — domnii
mari, ei insiai cei d'antai ar cade
ptima tendintiei loru absurde, in mo-
mentulu candu acest'a ar succede!

De aceea noi, in deplina covictiune
legile eterne ale lui Ddieu sunt mai
perice, decatu toti tiranii din lume,
u momentu nu ne indoimu, ca — ome-
mea va triumfa, er contrarii ei vor re-
ne rusinati, ca si contrarii lui Isusu
invieru lui.

Acest'a e credintia si sperantia no-
tra, este religiunea noastra, intru carea
anu de anu, desi multu nedreptatiti
nepastuiti de susu, de cei de la putere,

cu bucuria serbamu diu'a invierii Dom-
nului, si cu dulce mangaiere ne salutamu
unul pre altii cu:

"Christosu a inviatu!" —
"Adeveratu ca a inviatu!" —

Budapesta, in 11 aprilie n. 1874.

Suntemu si scriemu inca ia septe-
man'a patimeloru, in diu'a candu tocm
serbamu punerea in mortentu a Domnu-
lui, a carei o eminentissima ilustratiune
publicamu mai la vale din — mam'a no-
stra Roma, — suntemu si scriemu in diu'a
candu pre noi crestinii orientali ar fi se ne
cuprinda durerea si intristarea suvenirii
de una mia optu sute si atati-a ani; in sa
— minunate sunt caile Domnului! si —
nu tuturoru moritoriloru este data, a se
impresiona cu marea multime intru
acelasi timpu de superare si de bucuria;
pre noi inca impresiunile momentului
mai multu ne dispunu spre bucuria, er
septeman'a cea luminata ne amenintia cu
necasuri, persecutiuni si multa scarba!

Procesulu de pressa in contra Albi-
nei, respective in contra dlui advocatu
Gruia Liuba, carele ne-a substituitu ver'a
trecuta, candu in nrulu 64 a aparutu
cunoscutulu incriminatu apelu "contra
Graniceri," acelu procesu joi dupa san-
tele pasci, aprilie in 4/16, are se fie per-
tractatu nainte juratiloru. O dia mai
nainte, mercuri in 3/15 aprilie la 9 ore
nainte de mediadi, la tribunalulu crimi-
nalu specialu din Budapesta, are se se ju-
dece unu frate alu nostru, Lazaru Boli-
anatiu, plagariu romanu din Satulu nou
langa Panciova, inculpatu de o crima
dintre cele mai capitale, de crim'a per-
duelunii, adeca de inalta tradare. La
patru dile dupa acest'a, adeca sambata
in 6/18 aprilie, nainte aceleiasi tribunalu,
are se se judece unu altu frate alu nostru,
Teodoru Popescu, din Ovcea, totu de
langa Panciova, acusatul pentru crim'a
turburarii linisei publice!

Intipuiti-ve: trei romani, dulci frati
ai nostri, acusatii de contrarii nostri pen-
tru crime atatu de mari, avendu a fi ju-
decati prin judecatori, cari — chiar nu-
mai dupa nume ne cunosc si — dupa
cumpletele atacuri ce meru ni facu
domnii contrarii ai nostri prin organele
loru!

Intipuiti-ve, ca acusatii tote sunt
cautate cu lamp'a de catra contrarii nostri
politici nationali si — tote au tendintia
de isbanda a statului si regimului ma-
giaru de astadi, in contra numitiloru ca
romani si contrarii ai acestui statu si re-
gimu!

Ore tribunalulu din Iudaea, celu-ce
a judecatu pre Christosu, fiulu lui Ddieu,
la morte pre cruce, ca unu tribunalu
compusu din iudei, a potutu se fie atatu
de preocupatu si infriociatu?!

Si cu tote si pre langa tote acestea,
noi — de si multu ingrigiti si intristati,
totu nu desperamu de sorte persecuta-
tiloru frati ai nostri; noi totu credemu
ca — adeverulu si dreptatea — au se
triumfe si amatii nostri au se fie achitati.

Vor intrebá pote stimabili cetitori,
ca — in ce se cuprindu propriamente
crimele, cari se insinua numitiloru frati
ai nostri?

Apoi — in catu pentru dlu Gruia
Liuba, o scimu, ca este articulu publi-
catu in nrulu 64 alu Albinei de anulu
1873, unu articulu de tendintia cea mai
legale si patriotica, dar — cu arguminte
si expresiuni cevasi vatematorice pentru
domnii de la putere; er in catu pentru
ceialalti doi, trebuie se spunemu, ca —
tote sciricirile nostre de pona acuma, n'au

fos in stare a ni aduce destula lumina;
mai vertosu ce se tiene de inculpatulu
Bolianatiu, chiar apertoriulu seu din Pan-
ciova n'a potutu se afle, prin cari pro-
pris cuvinte ar fi comisu elu capital'a
crima ce i se insinua!

Totu ce scimu noi positivu in pri-
vintia acestoru doi romani — e, ca
Bolianatiu este denunciatu de pretorele
din Satulu-nou, dlu Friedrich Zecha, ca-
rele i este inamicu vechiu, si totusi — cu
pandurii sei Loncsarszky si Tempel, are
se face marturia nainte judetului in
contra bietului omu, carele jora ca din
budiele sale n'a esitu unu cuventu vate-
matoriu pentru tierra, Tronu, seu guvernul!
— Popescu este denunciatu, cu pro-
funda dorere o spunemu, de dlu proto-
popu romanu Sim. Dimitrieviciu din
Panciova, in societate cu doi serbi Ra-
disavoleviciu si Pav. Ivanoviciu, cari toti
trei impreuna vor ave a face marturia
nainte tribunalulu din Pesta!

Tote aceste casuri se reducu — la
alegerile pentru dieta; tote ni dovedescu,
ca — ce spini veninosi are libertatea
constitutiunale magiara pentru noi, cei-ce
nu vremu s'o pricepemu in tocmai asiá,
precum ni-o esplica si recomanda dom-
nii stepanitori. Nu face nemic'a; a mai
vediatu lumea, amu mai vediatu chiar si
noi acusatii si persecutiuni pentru drep-
tate; dar dreptatea totu a triumfatu, de
multe ori isbindu reu, si facendu-i uritu
de rusine pre mistificatorii ei.

Noi credemu ca — ea si asta data
va invinge, caci — fratii nostri sunt ne-
vinovati; apoi astadi judecatori se re-
rescu a condamna pre cei nevinovati;
caci — ce mai sci! "Hodie mihi cras tibi;"
er romanulu meru roga pre Ddieu: se
ajute dreptatii si se bata pre cei-ce facu
nedreptate! —

Budapesta, in 11 aprilie n. 1874.

De mane in 8 dile, — fiindu dominec'a
Tomei, au se se deschida Sinodele eparchiali
ale bisericei romane ortodoxe — in Sibiu,
Aradu si Caransebesiu.

Tote trei asta data vor se presinte unu
interesu straordenariu, din caus'a unoru ces-
tiuni si imprejurari de insemnate straor-
denaria.

Sinodulu archidiececanu pentru prim'a
ora se aduna sub presiedintia noului Archie-
piscopu si Metropolitu Procopiu. Dora nu ni
se va lua in nume de reu, deca ni manife-
stamu dorintia, ca Esc. Sa prin cunoscut'a si
probata arte de reconciliatiune, va fi in stare
a feri nalt'a corporatiune de spiritulu de desbi-
nare si partita, ce de vro doi trei ani in coci
a bantuit'o. —

La Aradu si Caransebesiu, cestiunea fon-
duriloru are se preocupe spiritele intr'unu
modu ne'ndatenatu. Dificultatea cea mare in
acesta privintia este, ca ambele corporatiuni
paralelu trebuie se delibere, cu asemenea
dreptu, de acelsi cestiuni cea-ce face pre a
nevoia contielegerea, armonia, uniformitatea.
Acest'a e, ce noa ni insufla ingrigiri, dar totu
de o data ni recomanda tota atentiunea si
seriositatea.

De ore-ce, dupa esperiintia, sino-
dulu din Caransebesiu — este, carele
trece mai rapede peste tote cestiunile,
recercati din mai multe parti, avisamu
prin acest'a pre domnii deputati sino-
dali, cumca va fi de lipsa, ca — deca nu
toti, dar catu mai multi se caute a fi pe
domineca la mediadi in Caransebesiu,
pentru ca inca in acea dia se se pota tiene
conferintiele necesarie, pregatitorie pen-
tru siedintiele ordenari publice de ma-
ne si poimane-dia.

Astfelu pasindu, credemu, ca prin

medilocirea telegrafului se voru poté co-
municá cele urginti destulu de timpuriu
cu Aradulu, pentru informatiunile ce
s'ar recere.

Cu cati noi amu potutu vorbi, totisi-au
datu parola, ca domineca la mediadi
vor fi in Caransebesiu. —

Totu de mercuri dupa ss. pasci se incepu
definitivele pertractari comisionali pentru
impartirea faptea si totu de o data primirea
reale a fondurilor nostre scolari gr. or. de
aici. Acesta lucrare finale are se tiena celu
puciau doue dile si se ne ocupe totu timpulu
si tota activitatea; er cu fondurile primite
in data avemu se plecamu, pentru de a le
depune la Aradu.

Din acest'a si cele mai susu insirate cause,
avemu se ceremu scusele onoratului publicu,
deca dora septeman'a viitoria nu vom poté se
scotemu foia regulatu. —

Presiedintele Casei reprezentative a
Dieta unguresci anuncia printr'unu avisu ca-
tra foi, cumca prim'a siedintia dupa ferii se
va tiene de astadi in 8 dile, adeca sambata in
6/18 aprilie, la 11 ore. Intr'aceea guvernulu
prepara materiile, ce are se aduca nainte
Dietai; er despre noulu min. de finantie se
scrie, ca lucra barbatesce la unu "exposé," la
o aretare lamuritoria, ce are se face corpuri-
loru legiutorie despre starea finantieloru
tierei. —

In Viena ieri s'a deschisu siedintiele
Casei de susu, unde ca primul obiectu de
ordinea dilei este legea confesionala, regula-
torie de referintiele externe ale bisericei ca-
tolice.

Dupa cum ni anuncia foile, toti mem-
brii clericali si toti amicii acestora dintre
boieri, stau gat'a de lupta, firesce in contra
acelei legi, si lupt'a are se fie de o inversu-
nare cum nu s'a mai pomenitu in acea nalta
Casa! Ieri dejá 10 dintre corifei vorbira 5
pro, 5 contra. —

Candu s'a decisu acestu proiectu de lege
in Cas'a reprezentantiloru, membrii clericali
ruteni din Galitia — au votatu pon' la unulu
cu regimulu, pentru acesta lege. Prin acest'a
acei-a, fiindu ei parte canonici, parte protopopi
si-au atrasu cea mai aspra persecutiune din
partea metropolitulu loru Sembratovic; ace-
st'a adeca indata ii-a suspinsu de la oficiu si
li-a sistatu lefele, prin ce s'a causatu mare
iritatiune a spiriteloru; dar Regimulu cen-
trale a intervenitu si assemnandu elu lefa
din fondulu religiuariu, tinde in totu mo-
dulu a paralisa potestatea disciplinaria a
numitulu capu bisericescu.

Astfelu meru continua a se nasce
conflicte la noi prin tote sferele vietiei publice.
Semnu evidente, ca — starea de astadi a sta-
tului este anormale, este morbosa. —

La Enciclie'a santului parinte catra
episcopii catolici din Austria si la Epistol'a
aceluiasi catra Imperatul Francisu Iosifu,
in caus'a legiloru confesionali, — MSA, pre
cum vreu a sci foile din Viena, se fie tramis
responsu respingetoriu, ageru, la Roma, chiar
in diu'a santeloru pasci catolice. Responsubu
insa nu s'ar poté publica, si asiá — cei ce
credu in elu, vorbescu multu de elu si
lauda energi'a lui, "Andrássy." Noi vom crede,
candu vom vedé. De ocamdata vom lasa din
parte-ni totu nedecisa intrebarea ca — care
este mai mare isuitu: contele Andrássy seu
pater Boec? —

Din Parisu, cu datulu 4 aprilie a. c.

ni se scrie de unu d. francezu, diliginte
cetitoriu alu foii nostre si cu multu interesu
observatoriu alu miscaminteloru nostre na-
tionali, caeteris exmissis — urmatóriele, —
nota bene, pre cari le publicamu, pentru de a
savinge pre onoratulu publicu alu nostru,

cumca — avemu si in strainetate ochi simpatici, indreptati spre noi, si anime amice, cari se bucura de vietia noastra:

„Zelulu si energia cu care lupta „Albina,” nru de numeru ne'ncetatu — pentru cauza nationala a coloniei lui Traianu din Dacia, pre multu me satisfaca si — sum convinsu, ca trebue se satisfaca pe fie-care omu, amicu alu stradiuntieloru nobile.

Cu cea mai viua placere — par' ca observu, cumca acesta nobile lupta n'a ramasu chiar fora totu rezultatulu; par' ca observu, cumca consciinta de sine in populu romanu a inceputu a se desvoltat.

Situatiunea — nu mi se impare mai usiora, ba de nu me insielu, ea este dora mai grea, decatu nainte de 4—5 ani, candu aveamu ocaziune a o studiu din apropiare; dar — de alta parte, asi vedu, ca a domniloru magiari de la putere, carea pe astuni era forte usiora, astadi inca s'a ingreuiatu, incatu — a buna sema intrece pe a Dvostre, — pana ce dvostre par' ca v'ati lamuritu si otielitu in lupta necurmata.

Sum convinsu, ca deca veti urma mai de parte acesta cale si deca esemplulu Dvostre si alu serbiloru, vor urma si celelalte nationalitati nemagiare din Ungaria si Transilvania, curendu domni magiari — spre binele lor si spre bucuria lumii umanitaria, vor trebu' se recunoscă retacirea eschisivismului loru nationalu si se tiena contu de pretensiunile legitime ale Dvostre, basandu esistinta patriei loru pre interesulu si amorea sincera a tuturoror poporaloru.

Francia, — pre cum nu o data am constatatu impreuna, are celu mai mare interesu si prin consecinta — cea mai ferbinte dorinta, ca in Oriente, la Dunare si Carpati se se formeze si consolide unu statu potericu, care se nu fie in sa nici germanu, nici muscalu, oi o confederatiune a poporaloru medie, semburile firesece Romanii si Magiarii, aceste popora, ambele astu de simpatice Ocidentelului latinu!

De aci este ca — francesii luminati, deplangu din anima retacirea magiiloru de la 1867 in coli, prin care acestu elementu a devenitu o unelta veciniloru sei prepotenti si rafinati!

Veti cunoce deci, ca vocea noastra, a celoru ce vi petrecemu miscariile si luptele cu incordata atentiune, nu pote fi astadi alt'a de castu: —

„Activitate, concordia, disciplina;
Concordia, activitate „disciplina!”

Din acestu puntu de vedere am observatu cu fericire aliantia in solidaritate a Romaniloru cu Serbii, si — nu potu destulu se ve fericitu pentru sustinerea cu demnitate a clubului deputatiloru nationali la Diet'a din Pesta. Er atacurile in contra acestoru organe si semne de vietia, se nu ve desguste, ci inca mai multu se ve incuragiedie, caci ele sunt dovedile cele mai invederate, cumca — ati plecatu bine, directmente acolo, unde contrariiloru ne li place ca se ajungeti, unde politic'a loru este mai slaba!

Unu mare servitiu vi-a facutu chiar prevedinta prin mortea lui Hacmanu. Acest'a a fost — deca nu chiar unu munte, dar unu bolovanu mare, tavolitu in calea desvoltarii nationala — de contrarii romanismului. Acuma Romanii din Bucovina, plini de umanitate, pre cum ii-am cunoscutu eu, usioru se vor intielege cu Rutenii si vor inaugura cu ei impreuna o activitate — macar si numai pe terenulu culturale nationali. Bendella — mi pare a fi omulu acestei directiuni. —

Romane Transilvania. Aci este aci! Aci inca nici pona astadi — par' ca nu s'a gasitu firulu Ariadnei, — ba dora nici cine se-lu caute seriozu! Nu voiu uit'a nici o data, nobilele incercari, bunele consilii, ce deterati acum duoi ani in acesta cestiune; dar — se speramu, ca si acolo timpulu nu va intardi'a produce o opiniune publica, calificata d'a fortia inaugurarea unei politice mai corespunditorie recerintieloru luptei active pentru progresu si vietia.

Opozitiunea passiva, deca nu este in stare se impedece machin'a sistemului politice, este o masca, sub carea se ascunde marodia spirituala. —

Scusati-mi, dle Directore, franchetia opiniuniloru mele despre afacerile Dvostre; este — pentru ca ne interesati, si pentru ca ori castu de indepartati geograficamente, animei noastre sunteti aproape. —

Dia Roma,

cu datulu 3 aprile n. primiramu de la unu d. corespundinte B. M. urmatorea scire, de mare onore si bucuria pentru noi, cum credemu — demna de nru de pasci alu foiei nostre:

„Pre stimabile domnule Babesiu! Sum in placut'a pusetiune, d'a Vi comunico lucruri de mare importantia, sciri ce de securu au se doatepte atentiune generale, dar si multa bucuria la numerosulu publicu alu vigurosei Albine.

Am se ti-descriu marele triumfu ce dilele trecute a serbatu aici, in urbea eterna, in residinta artiloru — genialulu si maestrulu ponelu alu unui romanu, alu dlui Nicolae Popescu.

Spiritele inalte — se maturisedia si agerescu prin deprindere continua, prin studiu incordate, adunci si seriose.

Pentru acestu scopu — se recere mai antaiu de tote o vointia ferma, de feru, cum se dice, apoi timpu, lungu timpu, si in fine — ocaziune.

Dlu Nicolae Popescu, fiulu de plugariu din Zorlenti in Banatu, tote le-a avutu, si resp. si le-a sciotu castigat: de aceea elu — astadi a ajunsu a fi recunoscutu in Roma cea mare — de artistu escelentissimu, si a ajunsu a face onore, multa onore numelu de romanu.

Onorabilulu publicu alu Albinei scote din colonele aceste foi, cumca dlu N. Popescu petrece peste ierna in cetatea eterna; scie si aceea, ca densulu — lucra, si lucra si lucra; lucra pentru — de a-si castigat siesi si familiei sale pana de tote dilele, dar — si din in demnu inaltu de arte.

Dlu Popescu a inceputu mai multe picture de o data, si lucra la ele paralelu, si cu castu unele se apropiu de perfectiune, cu atatu acei-ce din intemprare veniau de le vedeau — erau mai multu incantanti si uimiti, si — vestiiau pretotindeni laud'a loru.

Acum 3—4 septemani, lumea cea alasa din Roma s'a pusu in miscare, se vedea iconele genialulu maestrulu romanu din Banatu!

Fruntea profesoriloru de la Academia de bele arte; multime de profesori de la Universitate; o mare parte a nobilimei Romane — peregrinara la atelierulu Romanului, spre a vede si a admira conceptiunile lui.

Representantele Austriei in Roma — si elu se infacisa — la fiulu poporului, si dupa ce i vediu lucrurile, in prisintia mea i se rosti, ca se bucura infinitamente a vede atatu profunditate scientifica, atatu perfectiune, espressa in arte — chiar de unu romanu din Austria. Si elu promise, ca si-tiene de onore, a se abate inca mai desu la atelierulu romanului! —

Intre mai multele lucrari, dlu Popescu tocmai gatase o icona pentru dlu direttore Mih. Domide din districtulu Nasoudului in Transilvania. Icona este destinata pentru biseric'a romana gr. cat. din Sanu-Georgiu; ea reprezenta mormentulu dlui Isusu-Christu; si — fiindu ca numitulu d. direttore a recomandat acesta tema cu nespusu interesu, artistulu inca s'a pusu de a conceput'o in modu nou si originalu.

Eta cum elu insusi, dlu Popescu adeca, dupa grandiosulu succesu, mi-splico ideia sa:

„Scindu eu, ca mantuatoriulu, luat de pe cruce, pe carea a fost pironitu, s'a pusu in mormentu — cu lacreme in ochii, — mi-am adusu a minte tocmai, ca — si adorat'a nostra natiune, de cei fora de lege a fost pironita, si — astadi chiar este pusa in mormentu — ca si morita, pre candu noi scimu, ca este vietia in ea, si ca — are si ea se invia si se restorne petra de pe mormentu seu! — in acesta ideia, in acestu sentimentu de vietia am schitiatu si am lucratu!! Am pusu patimele amatei mele natiuni pe faci a Mantuatoriului, lacrimile nostre de suferintia — in ochii Mantuatoriului, si — am facutu, ca din cadavrulu amortitu, printre trasurile si colorea mortii — se se manifeste poterea vietii, ca astfelu toti cei-ce-lu vor vede cu credintia si iubire, se cunoce si se pricopa, ca — are se invie, intoema precum toti noi, cei-ce avemu adeverata credintia si iubire catra natiunea noastra, vedemu, sentimu, suntemu convinsi, ca ea curendu are se se redice in gloria din mormentu: — asi am conceputu si esecutat u acestu tablou!”

Ce se vi mai dicu, dle Babesiu! Icona

acosta a produsu minune, a farmecatu si essaltatu Roma intraga, si ea in fine a fost postata in Vaticanu si s'a tramisu, si santulu parinte Pio IX. a statu si elu incantatu naintea ei, er in fine si-a redicatu manili si a bineouventat'o partecuralminte, si a bineouventatu cu voce viua ideia maestrului Popescu!

De ar fi, ca bineouventarei pontificelui peste icona se urme bineouventarea Ceriului peste natiunea romana!!...

Dar in fine, multu stimato dle Babesiu, pentru ca nu cumva se credeti, ca dora a-si essagera, a-si dice castu de pucinu mai multu decatu ce este adeverulu si realulu, eta vi tramitu aci buletinulu oficiale papalu, „L'osservatore Romano,” nr. 74 din 2 aprile anulu curinte, cu devis'a: „Unicuique suum,” carele intr'unu articulu mai lungu, vorbindu despre dlu Nicol. Popescu, romanulu pictore academicu din Banatu in Ungaria, i redica pon' la ceru opurite sale, si specialminte icon'a mai sus amintita, dandu esprimeune admiratiunei generali, laudandu tote nuantiile — intr'unu modu, cum limb'a noastra abia scia se imitedie.

Idea sa, precum Ve poteti convinge, o numesce — „felicissima inspirazione,” — conceputulu seu — „originale” si „nobilissimo,” — esecutiunea — „ammirabile;” — coloritul lu-caracterisedia ca facutu cu — „somma intelligenza e maestria.”

Atat'a lauda si onore — nu mai scimu, deca a mai seceratu de multu timpu in Roma si peste totu in strainetate vr'unu fiu alu natiunei daco-romane.

Apoi bravulu nostru artistu in modestia esemplaria — sciti cum se esprima asupra laudei si onorei ce i se face cu atat'a abundancia! Elu dice:

„Asi fi pre fericitu, deca succesele mele, castu de mici ar contribui ceva spre popularizarea causei nostre nationali in strainetate, si deca bunii mei patroni, anume cei din illustra familia Mocioniana, cari atatu de multu au sacrificatu pentru perfectiunarea mea in arte, ar pote se se convinga, cumca — nu si-au aruncatu banii in ventu, n'au sacrificatu pentru unu nedemnu!”

Atat'a dlu corespundinte alu nostru din Roma, er noi incheiamu, facendu se urme aci din cuventu in cuventu, in testulu originale italianu, amintitulu articulu alu diurnalulu oficiale „L'osservatore Romano,” pentru ca onorab. publicu se veda insusi, cum limb'a sorora italiana lauda pre fiulu Daciei Traiane si admirabile conceptiuni ale aceluia.

Articululu suna:

„Nello studio del sign. Nicola Popescu, rumeno, pittore accademico del Banato in Ungheria, abbiamo ammirato in questi giorni un bel quadro dipinto dallo stesso artista per una chiesa greco-cattolica dell' archidiocesi di Transilvania, e rappresentante N. S. Gesù Cristo nel sepolcro. Benchè il soggetto sia stato trattato molte volte ed in varia forma dai migliori pennelli d' ogni tempo, pure il sign. Popescu con felicissima ispirazione ne ha tratto un pensiero del tutto nuovo ed originale, che è riuscito di mirabile effetto.

Il valente pittore, discostandosi dalla comune maniera di dipingere il Redentore nel sepolcro come un corpo umano affatto privo di vita, ha voluto invece esprimere come per virtù della divinità quelle pallide membra sieno prossime a rianimarsi e a risorgere. Perciò nella figura del Salvatore che giace disteso nel sepolcro, e più specialmente nella bellissima testa, è incarnato questo concetto della imminente risurrezione. Mentre il capo è ancora abbandonato all' indietro e il volto conserva il pallore di morte, par di vedere da un momento all' altro schiudersi quegli occhi, aprirsi la bocca e dilatarsi il petto ad un nuovo respiro. Tanto è l'effetto che il Popescu con somma intelligenza e maestria ha saputo dare al colorito del suo quadro.

Lo stesso pensiero della nuova vita che deve fra poco ripigliare il corpo dell' Uomo-Dio è pure espresso assai felicemente nelle varie movenze del volto di alcuni Serafini, che aleggiano sulla figura giacente del Salvatore. Si direbbe ch' essi presentono il prodigioso risorgimento; e mentre fissano avidamente lo sguardo sulla salma di Cristo, fanno trasparire tutt' insieme e la mestizia per la sua morte, e il giubilo per poterlo contemplare nuovamente in vita, e lo stupore per così grande avvenimento.

Egli è questo insomma un dipinto perfettamente riuscito; e i minori suoi pregi sono la perfezione del disegno, la verità del nudo, la delicatezza e vivacità del colorito.

Ci ralleghiamo vivamente col sig. Popescu del suo nobilissimo concetto e della

ammirabile esecuzione. Il suo quadro dimora luminosamente, come la scuola classica può sempre fornire all' arte i più belli mezzi per attirare l' univiale ammirazione, senza ricorrere a quel freddo ed insignificante realismo, in cui oggidì trovano certuni la loro delizia.

Dello stesso pittore abiam pure veduto due belli quadri, fatti per commissione da un'altra chiesa geoco-orientale di Roma, uno de' quali ritrae il Salvatore risorto trionfante della morte e del peccato; l'altro rappresenta l' Arcivescovo S. Nicola, in abito greco, col pastorale nella sinistra ed in atto di benedire colla destra.

Questi due dipinti, come pure i due Apostoli ritratti in altrettanti piccoli quadri dretti ovali, sono condotti con profonda conoscenza dell' arte antica greca e bizantina la quale assai opportunamente si vede temperata nelle sue forme più dure e ingentilita alla scorta della classica maniera.

Din Romania,

mai antaiu de tote aducemu — dle „Pressa” guvernamentale — pre interesu a scire la [conoscintia onorabilulu publicu] alu nostru, cumca Monumentulu lui Mihai Vitèzulu, consistinte in statu'a eccl'ia bronzu a marelui barbatu, — primulu monumentu istoricu ce se redica in Romania, gata, sositu mai de multu din strainetate, asteptandu-se numai primaver'a si alegendu unu locu potrivit.

Prima-ver'a se apropia, er loculu tocmai alesu si tezeiulu dej'a s'a pusu: — piatia de la bulevardu, facia cu edificiu monumentalu alu Academiei, resp. alu Universitatii.

Intr'adeveru, locu mai vedutu si mai in centru, nu se potea alege. Multu ni plinu urmatioriulu argumentu alu Pressei:

„Dupa legile in rigore, fie-care cetianu fiindu totu de o data si ostasiu, urme ca fie-care copilu se cresca cu cartea in mana si cu arm'a intr'alt'a. Cele doue momente, Universitatea si statu'a lui Mihai Vitèzulu, reprezenta de o parte lumina investituri, de alta — actiunea eroismului si sacrificiului pentru tiara.”

Astfelu de intreprinderi ale guvernului romanu si de vorbe ale organului seu ne incanta, macar ca nu suntemu de parte acelora. Sunt fapte si vorbe demne de imitari.

Nai multe foi din Italia, au lustrat nume de reu ministrulu de esterne Vico Venosta — aceea politica, ca cu ocaziune iubileului de mai de unadi, nu puse eticheta o parte si nu fece ca representantele Romaniei, dlu Esarcu, se vr'e fi primitu cu alalti reprezentanti ai tiereloru suverane, audientia solena, si astfelu printr'o fapta soluta se vr'e sparge ghiatia si indirectminte reconosce suveranitatea Romaniei.

Manifestatiunile de simpatia catra Romanii in Italia din dia in dia devinu mai merose si mai energice.

„Gazetta di Napoli” incheia o corespundintia a sa despre primirea dlui Esarcu, urmatoriele cordiali cuvinte:

„Ei bine, se bagamu sem'a, ca arbore genealogicu alu Romaniei lu-avemu chiar in anim'a Romei, sepatu in marmura pe Columbu lui Traianu! Este o sacra detoria pentru Italia, a revindica — am pote dice — emanarea istoriei sale.”

O depesia telegrafica de alalta-ieri din Bucuresci ni anuncia trist'a scire, ca in marea dia a reposatu de siarlachu principes'a Maria, fia'a Domnitoriului Carolu.

Suntemu petrunsi de sentiulu celei noastre sincere compatimiri! Este o pre durerosu impresiune ce o face asupra-ni astfelu de levitura a sortii. Par'ca, pre candu romanii se vaiera, ca — n'a nimerit'o cu Carolu, nica MSA nu tocmai are cauza d'a se bucura de vr'o adeverata fericire pe tronulu Romaniei.

Vai de cei-ce au ajunsu pre man'a diplomatiei, unelte politice ale vre-unei potestraine! —

Budapesta, in 10 aprile u.

In Francia Mac-Mahon si cu guvernulu seu, convingendu-se din dia in dia totu multu, cumca elica monarchistica, candu prin complotu secretu la 24 maiu a trantitu pe patrioticulu Thiers si a instalatu Regimulu de astadi si chiar septenatulu, n'a facutu, de castu din spiritu de intriga, pentru de a se servi de acestu Regimu, cu totu cu marzialulu-presiedinte numai ca de o unelta

scopurile particularistice ale ei, —
— pentru de a scuti țiera de metehni-
de acestei clice, cerca alianța cu republi-
moderati și se arăta plecatu a primii
planurile lui Thiers, pentru de a conso-
Republica, de o camdata măcar și numai
garantiile necesari pentru cei șapte ani
presiedintiei de facia. Astfelu acuma dia-
cistică moderata discute cestiunea organizării
„presiedintie republicane“ pentru cei
șapte ani ai lui Mac-Mahon, prin care orga-
zare se tînde a împedecă ori ce stramutare
regimul pre acelu timpu, asiă inșă, că
Republica totu se nu fie proclamata și orga-
niza definitivminte. Acosta reserva se afla
lipsa, pentru d'a molcomi pre drépt'a cen-
trale, carea — de și se plăca a sustiené pre
Mac-Mahon in fruntea țierei, dar — o data cu
capulu nu va se audia de „Republica defi-
nitivă.“

Destulu că sub totu timpulu ferieloru
de pasci, acosta ideia se desbatu in publicu și
secretu, și Mac-Mahon dupa cum se suna,
pentru interesulu ei se fie gat'a a întreprinde
și dissolverea adunării nationale. —

Din Spania scirile mai noue paru a vré se
ca, că lupt'a la Somorostro nu merge nainte,
și tôte că merou se tramitu ostiri din tóta
țiera spre acelu punctu, pentru intarirea ar-
matei republicane.

Serrano a returnatu la Madrid, ér co-
mand'a a luat'o Concha. Imbuourătoriu este,
armat'a impresurata in Bilbao, a facutu o
ruptiune și batandu pre Carlisti, s'a aprovi-
zonatu érasu pentru unu timpu. —

In Germania, specialminte in Berlinu,
marele Bismark de 2—3 septemani este —
„fîrtă micu! Elu, la desbaterea nouei legi
pentru armata, cadiendu cu proiectulu seu in
privintia stabilirii statului de presentia de
401 mii de barbati pe fie-care anu, in timpu de
ace, in armat'a imperiului, — de atunci se afla
dispusu, ba chiar și greu morbosu, și nu
forbesce, decatu de nemulțămirea și ne-n-
țeleptiunea deputatiloru din partit'a natio-
nale, cari i fecera opozițiunea. Tôte încercările
de imblăndire a atletului vulneratu — nu
putura folosi nemie'a. In fine istetiulu cancel-
ării imperiale se puse se agidie pre alege-
rii de prin orasie, ca se-si redice ei vócea
și se faca presiune asupra deputatiloru parti-
t'ii nationale, cari au adusu la cadere pro-
punerea guvernului. Espedintele avu succesu;
se pornira voturi de incredere pentru Bis-
mark-Moltke și de reprobare a opozițiunei;
inșă — abia acést'a petrunse in poporul de
la țiera, candu — éta că mass'a de alegatori
din acosta parte incepă a se pronunția pen-
tru opozițiune și in contra guvernului. Ast-
felu marele Bismark deveni inca și mai
reusibitu, ér caus'a și mai incurcata!

Cea-ce pre deputatii nationale din opo-
zițiune îi face impetriti in resistint'a lor —
— că li se cere — nu numai se votodie pofiti-
tulu statu de presentia de 401 mii la anu,
dar se votodie acést'a — o data pentru totu
de a un'a înainte, celu pucinu pre 10 ani,
apsidu-se astfelu parlamentulu de celu mai
de frunte dreptulu alu seu, de dreptulu d'a
examina și votá bugetulu armatei pe fie-
care anu.

Scirea mai noua din Berlinu in acosta
privintia suna, cumca Moltke s'ar fi plecatu a
primi statulu de presentia de 384 mii, ce s'a
deritu de catra opozițiune; ér Bismark si cu
capii opozițiunei s'ar plecá la unu compromis
pre 7 ani. Cestiunea tocmai este la ordi-
nea d'iei in parlamentulu imperiale intrunitu
ari.

Din tôte se vede, că — astadi ori-cátu de
cari merite și ori câtu de rafinata minte se
aba cine-va, lumea cea nedependinte totu
este plecata de a i se acomoda și supune
sebieu!

Essemplulu din Berlinu, esperiinti'a lui
Bismark și Moltke, ar poté se fie — cea mai buna
invetiatura pentru ómenii guvernului nostru
magiaru, dar — chiar și pentru clicasii nostri
de la Consistoriulu nostru archidiecesanu
din Sibiu, — firese decá ei ar avea minte,
și se-lu pricepa! —

Budapesta, in 10 aprile 1874.

Am ajunsu dejá, și o notámu cu placere,
— se bage bine in séma acést'a domnii de la
„Tagesblatt“ din Sibiu, am ajunsu de domnii
magiari de la potere incepu a recunósce iden-

titatea opozițiunei nationale — a nume intre
sassi, romani și serbi, cari — ori prin ce căi și
medilóce speciali, dar in fondu totu acelasi
scopu urmarescu, sustienerea și asecurarea
essistintiei loru nationale ca atari, spre detri-
mentulu, séu chiar cu nimicirea constitutiunei
magiare de astadi!

„Ellenör“ de astadi, in alu III-lea arti-
ciclu alu seu, intitulatu „Omladina și unele
tendintie ale ei,“ pune espresu intr'o paralela
— luptele sassiloru pentru privilegiale loru ru-
ginite, și opozițiunea, agitativile și acturile
lui Mileticiu și Babesiu — in contra sistemii
de astadi a magiariloru, cari tendintie tôte
precum crede, de o potrița sunt criminali.

Va se dica: *trei elemente nemagiare ale
patriei dejá se recunoscu in lupta sistematica
și publica contra statulu publicu de astadi,
formatu prin pactulu articlului alu XII-lea
de la 1867. Cine in astfelu de situatiune va
mai cutesá se nege, că — opozițiunea natio-
nale face progresu?! —*

Budapesta, in 10 aprile n. 1874.

Cu gur'a și in scrisu, de o data din mai
multe partii — ni se face intrebarea: *decá si
in ce tipu póte se fie adevratu, cea-ce
foile straine de trei dile in coci de a
rondulu scriu despre „Telegr. Romanu,“
din Sibiu, cumca elu ar fi constata-
tatu, că — temeulu și tóta caus'a reului
— materialu și spiritulu la natiunea
romana, nu este politic'a și administra-
țiunea vatematória a domniloru magiari,
nu acést'a proprie este, carea ni împedeca
progresulu și desvoltarea, ci este — des-
binarea confesionale, este passivitatea și
respective retragerea de la lupta, și —
mai pre susu de tôte caus'a este, că
„avemu in sinulu nostru vermi negri,
cari rodu la radecin'a arborelui nostru
de viétia și se intrecu intru a-i suge pana
și ultim'a picatura de sucu!“ —*

Am cetitu si noi acestea prin foile dom-
niloru și am vediatu cum acelea profita in
contra nostra și pontru sine de aceste espre-
siuni, respective sentintie pretinse ale *Tele-
grafului Romanu*; cum deci unele striga:
Éte că — minte Babesiu și cu ai sei, candu
striga in gur'a mare, că noi, magiarii cei li-
berali și cavaleresci, noi am face nedreptate,
am tiranisá pre Romani și li-am împedecá
progresulu și prosperarea! Éta, că fót'a me-
tropoliei adeveresce, cumca reulu, caus'a reului,
este in insusi sinulu poporului romanu, este
la conducătorii poporului; acolo sunt vermii
ce rodu la radecin'a essistintiei sale! — Cum
inșă le-a scrisu, și cum le pricepe acele espe-
ratoriuni insusi „Tel. Rom.“ și ce feliu de
vermi negri intielege elu, că rodu la rade-
cin'a arborelui nostru de viétia? — acést'a
n'o scimú și nu potemu s'o scimú! Cea-ce
am esperiatu noi e, că dd. magiari, mai tôte
câte le scotu din foile nostre, le mistifica și
falsifica. —

Onorabilulu publicu alu nostru — cre-
demu că scia bine, cumca noi de vr'o duoi
ani, nici intr'o privintia nu mai puturamu se
ne intielegemu cu cei de la *Telegrafulu din
Sibiu*; indestiurtu ne-am truditú se-i petrun-
demu intieptiunea și moral'a, căci — nu
ni-a succesu. In astfelu de casuri noi —
aruncámú la o parte nucile, pre cari nu le
potemu deschide și gustá; căci — vai ce bine
pricepemú, câtu de scurta ni este viétia, și
cátu de scumpu trebuie se ni fie timpulu, —
pre care ar fi pecatu a-lu perde, batandu-ne
capulu cu lucruri, pentru cari n'avemu ta-
lentú.

Si asiá nu ni remane, decatu — a avisá
pre amicii nostri, cei-ce se interesédia de
caus'a atinsa, la insusi isvorulu, la onor. „*Tele-
grafulu Romanu*“ din Sibiu. Cine vré se
dée de vermii ce rodu la radecin'a pomului
nostru de viétia, studiedie bine „*Telegrafulu
Romanu*.“

Celelalte calamități ale nostre, precum
desbinarea confesionale, passivitatea falsa,
etc. etc. credemu că — le recunóschemu cu
totii. —

**Din partile banatece, anesate diecesei
Aradului, in martiu 1874.**

(La cestiunea organizării inspectoratelor
nostre.) Nu ne indoiamu a crede, că se potú
aflá si se vor fi aflandu ómenii, cari tienu
mortisiu, că noi invetatorii, candu ne plan-
gemu pentru necorespondentia inspectiune
de astadi a scóloru, ne-am tanguí dupa

multu vestit'a inspectiune din trecutu a dom-
niloru protopopi. Ast'a inse se nu o cređa ni-
menea, precum nu ar trebui se se cređa nici
aceea, că dóra noi invetatorii venámú pentru
noi dupa acosta inspectiune; de parte fie!

Detorint'a nostra a invetatoriloru e,
se informámú de timpuriu pre st. dd. deputati
sinodali despre a deverat'a stare a lucrului
pentru orientare.

Noi, dupa esperinti'a de tôte dilele și
dupa unele síopte, pre unu momentu nu ne
mai potemu indoi, că unii ómenii — din cleru,
pre cum dejá privatminte se manifesta pre tóta
diu'a, in fine de buna séma vom dice si pu-
blicá, că st. canónu nu tarta, decatu numai cle-
rului și a nume protopopiloru a fi inspectori
și a conduce și controlá scól'a și invetiamen-
tulu poporalu, și apoi mane-poimane, acei
parinti cu scriptur'a subsuóra vor strigá in lu-
mea larga, că *legea statutului organicu este in
detrimentulu moralității poporului și a canón-
neloru*; da, pentru că influinti'a, și ici-cole
prevalinti'a civililoru nu li place; nesoco-
tindu inșă, că — vai ce reu am patit'o, unde
acosta influinti'a și prevalinti'a n'a ajunsu, ca
buna óra in partile fostului confiniu militare,
unde — diu'a la médiadi, in vederea lumei,
poterea de statú ni rapí din manele clericali
scólele confesionale și nationale fara ca cle-
rulu se se opuna — o data cu capulu!

Dreptu, că starea actuala a inspectiunei
scóloru nostre nu corespunde de locu —
scopului. Tocma de aceea se vorbimú adev-
rulu, cum este, nici nu ne vom mirá, că nu co-
respunde, nu póte se corespunda; căci, — spe-
cialminte considerandu dieces'a Aradului, pre
candu viét'a scóloru și starea invetatoriulu
era in man'a protopopulu, elu, protopo-
pulu, de câte ori esiá la visitatiunea scóle-
loru, luá diurne grose; dar inca decá lu-loviá
noroculu, se ésa la investigatiunea vre-unei
diferintiie, escate adese ori intre preotu și in-
vetatoriulu!

Pucini, pré pucini erau, cari se nu vré
scí profitá de necesurile celoru incalciti, cari
pe intrecute aduceau la mnei, purcei, vitiei,
pona și vaci cu lapte, cara de bucate și de
lemn, etc. etc. Astadi inse, inspectorii de-
pomana, fara diurne, fara nici unu ajutoriu,
cari propriamente, dupa lege, ar trebui cu
traist'a in mana se alerge dela satu la satu,
pre picóra, máncaandu-si beti donarii sei,
decá ii-ar avé, — firese ca atari nu pré potú
se aiba mare indemnu, si — firese, că decá
unulu séu altulu seu tocmai cei mai multi —
s'a intemplatú, ca séu se negrigésca oficiulu
séu se cam poftésca diurne și — onorarie cam
casi inspectorii cei de mai nainte, apoi — cu
legea in mana, s'a rescultatú opiniunea pu-
blica in contra-li; de aceea nici ii ia cineva
astadi in socotintia; de a ceea se si dice:
cum ti-e plat'a asia si lucrulu. —

Noi vedemu că astadi se facu revisiuni
preste revisiuni a socotiloru bisricesci, in
fiecare anu de 2—3 ori candu dlu protopopu
ia diurne dupa cum i vine; dar de ce apoi se
nu se dée si inspectorelui? Séu decá cere si
ia, — de ce se ne totu plangemu si se ata-
cámú?!

Invetiamentulu sub inspectiunea proto-
popiloru — (onóre pucinei esceptiuni,) nici a
potutu progresá, din caus'a, căci fórté adesea
se schimbau invetatorii in posturile loru, la
cari schimbári de comunu insusi dlu inspec-
tore dá ansa prin uneltirile sale, (intocmai
cum si astadi se intempla in dieces'a Caran-
sebesiului — unde fratii invetatorii dupa in-
formatiunile private, de frica cauta se inghita
si se taca!) ca astfelu se se mai marésca
venitulu bietulu stepanu.

Candu veniá inspectorole in scóla, cautá
se gate curendu cu essaminarea, nu se mai
ingrigiá elu de modulu propunerei, nici a
lasá pre invetatoriulu se-si produca pre elevii
sei prin intrebári grele, practice, ci elu puneá
2—3 intrebári — dogmatice-filosofice, apoi
incheiá cu: — „*reú esamenu; slabu te porti,
invetatoriule!*“ — ba pentru ca se batjocu-
résca deplinu pre invetatoriulu nainte preo-
tiloru și a poporului. lu-punea pre elu la câte
unu esamenu absurdu dandu-i prin de aceste
se pricepa, că pre venitoriu ce trebuie se pre-
gatésca pe sém'a inspectorelui — inca mai
nainte de esamenu! Astfelu se preparau esa-
menele *laudabili!*

Noi invetatorii deveniseramu — *bat-
jocur'a si risulu lumii*, degradati in faci'a po-
porului, descuragiati de a mai întreprinde
ceva salutariu pentru scóla si poporu; deve-

niseramu nisco adevratii heloti. Totu ce bie-
tulu invetatoriulu stringea și aduná cu soci'a
și copii sei, era regula, a impartí in dóue
pana și cáni, cu stepanulu inspectore; ér decá
colia se aflá totusi câte unulu capriciosu, ce
se facea, că nu pricepe apetitulu stepanului
seu, séu că s'a uritu a-i mai cará si dá, atunci
— mai curendu ori mai tardiu i se pronunția
sentinti'a: „*se i se rumpa grumadi!*“

Astfelu pre candu unii dd. inspectori
si-adunau mii, depunendu-le in cas'a depast-
trare, bietulu dascalu, golu golutiú, cu familia sa
de asemenea ca napulu, mai pre urma óra alun-
gatu din postu, si luá lumea in capu cu câte
5—6 copii, dupa câte unu servitiu de 10—40
ani, și nimeni nu-i se facea mila de elu, elu nu
afla dreptate nicairi.

Astadi — Ddieu și tari'a barbatiloru
nostri luminati și interesati de caus'a invetia-
mentului și a scóloru nostre, ne-a scapatu
de acei despoti; nu mai suntemu, dar nici că
mai dorimú se ajunga scólele nostre in ma-
nele loru — de cumva blastemulu ddieescu nu
ne va mai ajunge inca o data; lumea inșă se
nu cređa, că scólele nostre astadi stau mai bine,
nu! pentru că inspectorii actuali — *de pomana* —
nu au toti amóra și rabdarea necesaria de
a se ocupá cu — scól'a, ci sunt cea mai mare
parte persóne, cari nici pre de parte nu au
ideia de unu interioru corespundentiu alu
scólei nostre poporali; apoi decá si adi se in-
templa câte o nepaste in scóle si cu invetia-
toriulu, aceea de buna séma vine dela —
intrigele unora dintre preotii cei unelte órbe,
cari dupa dictatur'a altór'a cauta a impinge
scólele in confusiune și ale desface de bisericu,
ca apoi se póta strigá fostii inspectori: „*éca
nu noi, ci voi ati adusu scólele la prepaste!*“
Trebuie dara ca dd. inspectori actuali se fie
mai precauti, mai acurati și circumspecti, se
se ferésca de asemenea unelte, ca se nu devina
préd'a loru. —

Din aceste pan'aci insirate consideratiuni
ne vedemu constrinsi a apelá la totii barbati
de anima ai sinodului — de acestu timpu, cu
aceea rogare, ca — in interesulu prosperării
scóloru nostre poporali confesionali, se-si
puna unerii loru spirituali poternici, pentru
de a redicá starea actuala a inspectiunei, redu-
candu numerulu inspectoriloru in intréga
dieces'a la 2—3 din barbatii cei mai capabili
și facendu ori cum voru face, spre midlocirea
unei corespundentorie salarisári a acoloru,
pentru ca astfelu inspectorii se-si póta im-
plini chiamarea in modulu recerutu de timpu,
de imprejurári, de interesulu vitalu alu na-
țiunei și chiar alu patriei.

Ast'a ar fi se fie reform'a cea mai de
aprópe, temeulu celoralalte reforme in scól'a
nostra, specialminte in cestiunea inspectiunei.
In câtu — pentru pensiuni pe sém'a invetia-
toriloru — vom vorbi in altu rendu, a nume
dupa ce vom vedé o data primitu in posesi-
unea nostra fondulu pensionalu alu docentiloru
din Budapesta, cea-ce sperámú câtu mai cu-
rendu. —
*Unu invetatoriulu cu con-
sentiulu multora.*

A ajunsu cutitulu la osu!

Sub acestu titlu, din dóue partii ni se
comunica o adresa, ce mai multi invetatori
nacionali din comunele montanistice, ce se
afla in Carasiu, sub Dominulu Societáti
drumului, feratu de statú, — indreptara cátra
sinodulu eparchialu de estu timpu, din Caran-
sebesiu, intru interesulu scóloru și invetia-
toriloru din acele comune, care adresa intr'ade-
veru este alarmatoria de spirite și suna pre-
cum urmédia:

„*Venerabilu sinodu eparchialu!* De óre-ce
mai tôte scólele din comunele montane se afla
intr'o stare ticolósa, de decadintia, mai ver-
tosu că salariile invetatoriloru sunt cele mai
miserabile, incátu unu invetatoriulu abia are
pe luna câte 11 fl. v. a. fara nici unu altu
omolumentu séu bineficiu; ér locuitorii din
aceste comune sunt de comunu fórté saraci,
findu fara posesiune de pamentu, și debnindu
prin lucru de mani cu diu'a, a-si cautá in mare
indepartare cástigulu, spre a-si sustiené vie-
ti'a și familiile; din care cauza, pe langa tóta
vointi'a loru cea mai buna, nu sunt in stare a
imbunatatí starea invetatoriloru; in urma
de óre ce ne am informatu, cumca ven. nostru
Consistoriu diecesanu de ani de dile totu
tractédia cu c. r. Societate a drumului feratu
de statú, — care are, cum am dice, obligatiunea
de patronatu pentru imbunatatirea stárei
scóloru și a invetatoriloru din comunele

montane, si totusi pana astadi nu ni se facu alta mangaiare, de catu totu numai cu asteptare fara vr'unu rezultatu favoritoriu, si acest'a din caus'a precumu suntem informati, ca ven. Consistoriu diecesanu ar face pre mari greutati, prin pre mari pretensiuni facia de numita societate la regularea si imbunatatirea starii scololoru si invetiatorilor din aceste comune; — dreptu aceea ne rogamu de ven. Sinodu diecesanu: se binevoiesca a lua in manile sale regularea scololoru din comunele montane facia cu societatea drumului de feru de statu; caci deca nu ni se va face nici in anulu acest'a indestulare, suntemu constrinsi a resigna posturile nostre docentali, si a apuca alte cariere. Traimu de altminte in sperantia, ca onorabili domni deputati sinodali nu voru pregeta a lua la deliberare caus'a nostra, cu atat'a mai vertosu, caci saracia si lipsele nostre de sustinere au ajunsu la culme. —

Mai multi invetiatori
din comunele montanistice.

Prescurtari de corespundintie si de rectificatiuni.

La gravele invinuri, ce in nrulu 5 alu Albinei de a. c. s'au redicatu din partea mai multora, chiar cu dlu preotu in frunte, din Comuna *Chelmacu*, cott. Temesiorei, in contra fostului acolo d. docinte *G. Puticiu*, cumea nainte de a se muta la alta statiune si a nume la *Fenlacu*, ar fi devastatu gradina scoloi, taiandu multime de pomi roditori din ea, etc. etc. la aceste invinuri ni s'au transmis de locu pe la mediloculu lui *Fauru*, respunsu rectificativu, dar basatu numai pre afirmatiuni si negatiuni particulare, de unde — amintindu ni-se prin acelea, ca in acea privintia decurge investigatiune legale, am amenatu ori ce publicare, pona se se veda rezultatulu acestei investigatiuni; acum acel'a ni s'a comunicatu in modu autenticu, deci

din *Comunicatiunile dd. 9 martiu 1874*,

luamu aici spre cunosciintia si spre informarea publiculu, precum si ca de satisfactiune numitulu d. invetiatoriu — urmatoriele: Prin investigatiunea implinita s'a doveditu, cumea dlu invetiatoriu *G. Puticiu*, din multimea de pomi, ce densulu ca invetiatoriu a saditu si cultivatu in decursulu aniloru, tienendu cumea acei-a ar fi proprietatea libera a sa, de care pote dispune fora nici o restringere, in timpulu din urma avendu mare lipsa de lemne pentru focu si acest'a tocmal din negrintia coloru indetorii de a-i da lemne, — a taiatu, parte a ratediatu *siepte*. Acest'a i-a fost deci in tota privintia vin'a, carea i s'a si imputatu — dogianindu-se intru atat'a, in catu esto gresiela a crede, cumea unui usufructuariu de pamentu, cele-ce elu ar sadi *permanentmente* si fora expresa reserva, acceptata de proprietariulu, ar fi si ar remane proprietate libera disponibile a aceluia.

In alte privintie numitulu invetiatoriu nu s'a aflatu culpabilu de feliu, din contra s'a constatatulu unele puncturi controversate, in cari vin'a impare a fi tocmal la acuzatorii deale. Dar in acesta privintia caus'a nu este terminata si asi se cuvine a astepta urmările. —

Cu datulu *Sarvasiu*, in martiu 1873.

Ni se scrie de unu calatoriu, unu lungu reportu despre intrigele cele miserabili, ce impedeaca acolo sustinerea unei *Reuniuni* nationali intre tenerimea studiiosa romana dela gimnasiulu superiore.

Ori catu de pucinu ni placu cele ce ni se spunu, totu trebuie se luamu notitia despre ele, macar catu de scurtu, numai ca intriga si ticalosia coloru prepaditi se nu remana nedemascate si neinferate naintea lumii.

Pote din amagiri, prin inspiratiuni straine seu din proприя reutate de anima, dar destulu ca in fie-care anu se afla dintre tenerii *romani* de la scolele *Sarvasiului* unulu seu altulu, seu mai multi, cari si-facu de profesiune, a intrigat si denunciat la superioritate pre conscolarii si connationalii sei, si astfel a impedeat ori-ce consolidare a loru intre sine si pentru caus'a loru cea sacra, pentru *deprinderea in limb'a si literatur'a nationale*.

Estu timpu, asia ni se incredintiedia, ca duoue atari paseri degradate, cu scopu de a-si

recomenda nemernicia loru autoritatiloru scolare, s'au pusu de au denunciatu pre intrecute pe camaradii loru, si specialminte pre unulu conducetoriu din a VIII. clasa, si feliu de feliu de scorniri diavolesci, pre cum d. e. prin insinuatiunea, ca tenerii candu se aduna vorbescu totu de *Daco-Romania* si de politica; ca — catechetulu loru in orele de prelegere ii invetia nationalitate si politica, er despre essercitia religioasa — nici vorba! Tristu si totu de o data scarnavu lucru acest'a, candu teneri romani, fora Ddieu in anima, fora sentiu de onore, numai pentru de a se recomanda gratiei si favorei dlui directore magiaru si profesoriloru totu magiari, si prin acest'a — adi mane si naltului regimu magiaru, — se facu dusmanii romanioi si vatema atat'u de uritu pre fratii loru, spargendu totu o data legatur'a naturale intre ei.

Destulu ca, pona un'a-alta, pona denunciati se castige ceva, pona atunci — ei se prezenta lumii ca nisco misiei; er tenerimea nostra la gimnasiulu din *Sarvasiu* este sfasiata; nu cutedia se se misce; pentru ca frate nu pote se se incredia fratelui!

Ni se comunica chiar numele coloru duoi denunciati, si ei, tenerii tradatori, se punu intr'o paralela cu acei membri ai clubului nationale de langa *Dieta*, cari — intr'unu timpu, ori ce se intempla in clubu, in data dupa fie-care siedintia, alergau de denunciau domniloru de la putere cele facute, firesce cu corne.

Este o adeverata nefericire nationale, essistintia de astfelu de omeni; dar ei — deca o data essistu, trebuie bine controlati, si fara crutiare demascati si predati dispretiului comunu, nu numai alu presintelui, ci si alu viitoriului! —

Varietati.

(*Necrologu*.) *Francisca Popu*, nasc. *Alpini*, soci'a preotului si v. protopopului *Ananie Popu* din *Morlaca* in *Transilvania*, abia in alu 36-lea anu alu vietiei si alu 20-lea alu fericitei casatoriei, in 7 aprile n. reposa intru *Domnulu*, deplansa de duosulu ei sociu si de numeros'a familia si rudenia. *Fie-i tie rin'a usiora si memori'a binecuvantata!* —

(*Concursu*) ni se tramite spre publicare din partea „*Sinodului parochialu*“ alu *Comunei Branesci*, in comitat. *Carasiului*, protopresviteratulu *Fagetului*, pentru implinirea parochiei vacante, cu 140 de case, cu o dodatiune pre langa sesiunea parochiale, de cato 50 cr. de la fie-care nru, in locu de biru, si cu o stola specialminte proscrisa pentru fie-care functiune; dar — fora terminu si fora contielegere cu protopopiatulu seu peste totu cu autoritatea bisericésca superiore. Din acesta cauza, luandu noi cunosciintia de lucru, ceremu deslucirea necesaria de la cei competinti.

(*Bibliografia*.) S'a pusu, si curendu va esi de sub tipariu — cartea: *Deprinderi in computulu din capu, partea I, manualu* pentru invetiatorii romani. Acesta carte este lucrata prin subscrisulu dupa metodu coloru mai practiei pedagogi germani; impartirea e dupa primii trei anii de scola, cuprindendu fie care anu — cele 4 specii de computu.

Dd. *Invetiatori*, precum si instruitorii privati, voru fi sentiendu lips'a de unu asemenea manualu, de aceea mi-permitu a-ii roga se nu pregete a se prenumera la acestu manualu, carele nu const'a de catu 40 cr. v. a. cu spedare cu totu. In data inse, ce numeralu ddloru abonati va trece preste 400, pretiulu se va mai scade si findu ca scopulu meu nu este a face specula din edarea acestui opu, ci mai cu sema a face unu micu servitiu ddloru colegi si invetiamentulu poporalu, m'am resolyatu, sum'a ce v'a pesterce speselo tipariului a o destinat unui scopu filantropicu, invetatorescu. Apelediu deci la spriginulu celu luminatu alu fratiloru invetiatorii romani, cari in acestu manualu practic, vor afla unu securu conducetoriu la progresu — in acestu ramu. —

DD. cari dorescu a avé acestu manualu, sunt rogati de timpuriu a se adresa subscrisulu spre orientare, — la *Beregeu*, comitatulu *Temesiu*. — *Emericu Andreescu*, invetiatoriu. —

(*Speselo congresloru nationali electorali din Carlovietiu de la anii 1837 si 1842*), dupa

cum ni se comunica din mai multe parti, tocmal se incerca a se incassa in sume destulu de mari, de la comunitatele romane, pona si cu essecutiune. Tienemu ca este o cestiune, carea trebuie adusa la *Sinodulu* eparchiali, ce ni stau nainte; er pona atunci a nu se grabi cu raspunderea.

Nr. esib. 82.

A. E. F. ex 1874.

Publicatiune ofic.

Avisare! Mai multi doritori de imprumuturi ipotecarie din fondurile comune bisericesci si scolare, au facutu aicia intrebarea: deca mai sunt bani disponibili? — era unoru petenti nu se potura acordat sumele dorite, tocmal pentru ca cassa epitropiei la momentu nu avea bani disponibili de ajunsu, ca se le satisfaca pe deplinu.

Acuma inse, dupa ce din partea *Ilustratei Sale dlui Antoniu de Mocioni*, s'a deputatu capitalulu si interesele, eveninde dupa obligatiunea fericitulu *Ioanu de Mocioni*, inca despre imprumutulu dela *Carlovietiu*, cu datulu 30 martiu 1854, in suma totala de 85,654 fl. 88 cr. val. austr. cu care fondulu disponibilu alu cassei s'a sporitu la sum'a de 106,000 fl. val. austr. ce se afla elocata in cassa de pastrare de aicia, conforme dispu-setiunei din §§. 22 si 27 alu *Regulamentulu* de procedere, — acest'a se face respectiviloru interesati spre scire si pentru orientare cunoscutu pre langa acea observare, ca petitiunile ce le-ar tramite pentru acordarea de imprumuturi, se si-le proveda deplinu cu recerintiele prescise la §§. 28, 29 si 30, lit. a) b) c) d) e) si f) din *provocatulu Regulamentu*,*) fiindu-ca cele in ori-ce privintia necomplete nu se potu lua de locu in consideratiune; apoi completările ulterioari sunt impreunate cu spese pentru respectivii petenti, ca-sendu totu d'odata amenarea resolyerei, er epitropiei multindu-i lucrurile scripturistice. *Aradu 4 aprile nou 1874.*

Administratiunea prov. a Epitropiei pentru fondurile bisericesci si scolare comune ale dieceselor de *Aradu* si *Caransebesiu*.

Presiedinte substituitu:

Dr. Atanasiu Sandor mp.

Petru Petroviciu, mp.
notariulu Epitropiei.

Invitare.

P. T. domniloru membri de comitetu si diregetori ai *Reuniunei invetiatoriloru romani gr. or. din dieces'a „Caransebesiului“*, anuciandu-se tienerea siedintiei de comitetu in 4 aprile a. c. st. v. — acei-a de o data se invita, a participa in numeru catu mai completu la acea siedintia, pentru ca se se pota delibera asupra momentosoloru obiecte, ce voru avé a se pertractat in adunarea generala, tienenda in anulu curinte.

Lugosiu, in 27 martiu 1874 st. v.

Vasile Nicolescu mp.,

presiedinte.

Demetriu Gasparu, mp.,

notariulu reuu.

„PRICULICIU,“

fo'a umoristica-satirica, intemeiata la anulu 1872 de fie-iertatu *Iulianu Grozescu*, dar dupa o vietia de abia cinci luni — apuse prin mörtea autorelui seu, pre cum tocmal ni se scrie din *Temesiora*, cu diu'a de mane si-serbedia *re'nvieroa*, sub redactiunea responsabila a dlui advocatu *Pavelu Rotariu*, sustinutu de o reuniune a mai multoru nationalisti.

Nrulu 1, de proba, dupa cum ni se incredintiedia. a aparutu dej'a astadi, cu ilustratiuni interesante, si ni s'a transmisu intru 1250 de esemplaria, pentru de a-lu tramite cu celu mai de aproape nru alu Albinei — tuturoru abonentiloru nostri. (Pana in momentu inesa nu primiramu pachetulu.) —

Suntemu forte suprinsi de aceasta scire, si ne bucuramu, ca s'au gasitu barbati, cari — de si cam tardiu, dupa duoi ani de dile, se implinesca oftarea din urma a fie-iertatulu autore, continuandu ideia si firulu inauguratu de densulu.

„*Priculiciu*“, in scurtulu timpu alu vietiei sale a fost imbracisiatu cu caldura de catra

*) A se vedé in „*Albina*“ nrui 62 si 63 din 1873, si in *L u m i n a* nru 50 de acelasi anu, publicatu in totu estineulu seu.

publiculu romanu si se respandit-se ca — forte pucine foi romane.

Speramu, ca re-aparintia lui va fi salutatata cu placere de catra publicu, si ca — cultivatorii sei de astadi — lu-vor sci face nu mai pucinu interesante si placutu.

Pretiulu pe anulu intregu s'a puu cu 7 fl; pe diumetate de anu 3 fl. 50 cr; pe unu patrariu — 1 fl. 80 cr.

Se traiesca „*Priculiciu*!“ —

„ALBINA,“

Fiindu aproape la incheierea lunii curinti, candu se termina prenumeratiunile facute numai pre primul patrariu alu anului, si de alta parte cu 1. aprile incependu patrariu nou, alu *doilea*, venim prin acest'a a invita

la prenumeratiune

atatu pre onorabili domni, ale coloru aboneminte espira cu incheierea lunii marte, catu si pre toti altii, cari ar dori a intru in sirulu prenumerantiloru Albinei, rogandu-ii se grabesca ca insinuările, pentru ca se ni potemu regula fora tota impedecarea editiunii si espeditiunea. Pretiurile se vedu in fruntea foii. —

Redactiunea.

Publicatiuni tacsabili.

Concursu.

Pentru zidirea bisericiei ort. romane din *Marcovietiu*, cottulu *Timisiului* protteratulu *Versietului*, cu terminulu 24 aprile a. c. st. lulu vechiu, candu se va tiené si licitatiunea minuendo, incependu dela pretiulu de 6000 fl. v. a. *Turnulu* bisericiei este nou zidita si materialu afara de lemnu are comun'a bisericésca; — otarandu-se ratele de solvire, in data se va incepe licitatiunea. Despre planulu cladirei si pretiurile peste totu, (*Ueberschlag*) fie care domnu architectu pote in facia leului a lua cunosciintia nainte de licitatiune — domni architecti cari dorescu intreprinderea zidirei, au a se legitima cu garan mai nainte de licitatiune.

Marcovietiu, in 25/3 1874.

1—3 *Comitetulu parochialu.*
In contielegere cu dlu protopresbiteru.

Concursu.

Pentru vacant'a statiune invetiatorésca dela scol'a confesionala din Comuna *Griovatiei*, protopresbiteratulu *Oravitiiei*, comitatulu *Carasiului*, se deschide prin acest'a concursu pana in 25 aprile a. c. calend. vechiu.

Emolumentele cu acestu postu impreunate sunt: 300 fl. v. a.; 10 orgii de lumne, din cari se in caldiesce si scol'a; 4 1/2 jugere de pamentu, cartiru liberu si gradina pentru legume.

Doritorii de a ocupa statiunea acest'a, au a-si tramite recursele loru, instruate in sensulu statutulu org. si adresate *Comitetulu parochialu*, catra dlu protopresbiteru *Iacobu Popoviciu*, in *Oravitia*.

Griovatiei, 14 martiu 1874.

2—3 *Comitetulu parochialu.*
In co'ntielegere cu dlu protopresbiteru tractualu. —

Concursu

Pentru ocuparea parochiei vocante greco-orient. romane din *Agadicu*, Protopresbiteratulu *Oravitiiei*, comitatulu *Carasiului*, se deschide concursu pana in 25 aprile a. c. calend. vechiu.

Emolumentele impreunate cu acesta parochia sunt: una sesiune de pamentu, birulu si stol'a indatenata dela 116 case.

Doritorii de a ocupa acesta parochia au a-si tramite recursele loru, instruate in sensulu statutulu org. si adresate *Comitetulu parochialu*, catra dlu protopresbiteru *Iacobu Popoviciu*, in *Oravitia*.

Agadicu, in 18 martiu 1874.

2—3 *Comitetulu Parochialu.*
In co'ntielegere cu dlu protopresbiteru tractualu. —